

پیشہ سنیوں کی تقریریں
۶ دسمبر ۱۹۰۹ء

3/45

۱۲

ہوی گل

یعنی

نغمہ ساریہ جید

از

شبلی نعمانی

باہتمام خاکسار شلیہ

در مطبعہ عیسیٰ گیل طبع شد ۱۹۰۹ء

۸۹۱۶۵۱۵۱۳
شماره ۱۲
۲۰
۷۱۲

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE712

CHECKED 2002

اکتوبر ۱۹۰۸ء

<p>کرنفر یا سمن سر کرده مای آید آمدان گونه که در باغ صبا می آید یا نگار منی سوئے سپا می آید چون بیاد به مراد دل مای آید هم بدان قاعده مهر و وفا می آید که گزندش سزار و رتہ پامی آید شیدوہ بہست کہ از دیدہ صامی آید کاں تماشا کدہ حسن وادامی آید ترک شوخی بہست زیران غامی آید</p>	<p>پیک فرخندہ قدم مژدہ سرامی آید رفت از شہر بدان کہ بہاران چمن گوئی پوسنم گشتہ بہ کنعان آید فتش گر چہ بکام دل اجاب نہو خویش بشن بہاں لطف و صفا بہت بو شیشہ ہائے دل عشاق بچینید را فرنیاب بہ خاک سیرایش بکین کا ویدہ و دل بہ کائنات تماشا پند ابرواں خنجر و گیسوی سر بہشتہ کند</p>
--	---

CHECKED 1996-97

<p> بوی جانی که مشام دل بجات تازه کند هر کجای می گذرد عطر نشان می گذرد آمد و از دل ماصبر و سکون می طلبد کار اندازد مبرای نغمه شوق که آمد ای دعای سحر از چرخ فرود آید کنون </p>	<p> میتوان یافت کز آن بندبست می آید هر نیسمی که از آن زلف و نامی آید شاه سنگ که به آیین گدای آید روی نهفت در به آیین حیا می آید کال که میجو بستی اورا بدست می آید </p>
<p> شلی غمزه آورد دل و دین نشا غیر ازین چیست که از دست گدای آید </p>	
<p>۱۴- اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p> سرچشمه است از لب گلفام خوش است عشق را اول و آخر نبود مدعی از هوس خام گذشت باده را نیست خوار از نقل گزیده من نیز ز دیو جوی مسندم هر دم بنده خوشم میخوان بوسه بطلبش نیست کو است نتوان پرده به خورشید کشید </p>	<p> نه همی بوسه که دشنام خوش است هم در آغاز و هم انجام خوش است گریه باینرشت رام خوش است بوسه از پس دشنام خوش است دین حکایت لب جام خوش است که مرا نیست هم نام خوش است گر چه این شیوه پر از نام خوش است روی او جلوه گرام خوش است </p>

	<p>بگذر از باد و به پیری شبلی زانکه هر کار به سنگام خوش است</p>	
	<p>۱۵- اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
	<p>ملکنو</p>	
<p>هر شیوه اش بلای دل در دهنش بود با آن که کار با صنیع خود پسند بود یک نیزه قدت نه طرازش بلند بود یارب که ام جا میر این رشته بند بود پرسد ز من که نزع متاع تو چندان بود سرایه که بود دل مستمند بود</p>		<p>آن شوخ لب که پای حسنش بلند بود در شوق پارس گرمی نازش بجا ماند سبخیده ایم منت نه محشر به تشش هر گز حدیث شوق به پایاں نیاورد می بینم این که قیمت دل تا کجا کشد تو یک نگاه ناز زیاں کردی و مرا</p>
	<p>شبلی زیبا دوست که ذوق سخن نماند شکوفش اینهم هر زان خوشمند بود</p>	
	<p>۱۶- اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>پیام بنده به آن خاک تهستان برسان و گرنه لطف بفرست و مرا نگاں برسان</p>		<p>نسیم صبح بیا - راحت به جاں برسان متاع جاں و هم از پاسے مژدمی بخوان</p>

<p>و فور شوق شکیبائی تو اندیش حدیث شوق نہ چنداں کہ دریاں گنجد نصرتی مکن از پیش خود و در و چیرے بہ آستانہ اوسر نہ وز روئے ادب بگو کہ بر طبق وعدہ ہائے پے دیے</p>	<p>رو اسرار در رنگ و ہمین ماں برسا اگر نہ جملہ تو اں نچسہ سے تو اں برسا چناں کہ باتو بگویم تو ہم چپاں برسا در و دگویی و دعایم ز ماں زماں برسا بسا و مرتبے من بہ آسماں برسا</p>
<p>سلام شوق و متن ز بند لہجہ ہر ساکنان در او بگیاں بگیاں برساں</p>	
<p>۱۷۔ اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>دل میں باختم زین پیش کنوچاں فدا کروم تماشا داشت آں ہنگامہ خیر سیاهی خیال خام چمن ہائے یاراں عالمے دار متاعی گرد بست آساں فتنہ قدر و نیکو شب و صبح و شعلے یچین صدرہ میم نیم و بند پانچ اول کارست میبانی دل افسردہ را این عشق کو ختم کی</p>	<p>محبت راہین یک وام برین دوا کروم دریغ از زود کاریا کہ مکتوب تو واکروم غلط کروم کہ آں بے مہر اور دانشا کروم بہ اول را سپردن خواہم اول بہا کروم کہ تو بند قیاد اعتقادہ برستی و واکروم بہاں شادوم کہ آں بت را بیچاں شاد کروم مسے بہ آتم باخویش فتنہ کمی کروم</p>
<p>۱۲۔ ہمارے مول کرنا۔ ۱۲</p>	

۱۷- اکتوبر ۱۹۰۸ء

زجاں گد شتم و باز مہ بر بنے آید	کنیت و موائے بُت ہر نغمی آید
اگرچہ پایہ بلند بہت پارسائی را	دل ز فتنہ چشم تو بر نمی آید
ز سبکہ از ہمہ سود کش کش افتاد بہت	خدا نگ ناز و دل تاج گری آید
فراق و ہجر دیار خوشے بود کہ در	پس از گدشتن شب ہم نغمی آید
دل ار بہت توفیق بناں خوبان کن	کہ اس متاع بکار و گری نمی آید
بہ جاں سپردن من دیر اگر بود است	کہ یار زود تر از زود تر نمی آید
جدا ز دوست شب تابناک چمن	کہ کار عارض او از قسم نمی آید
چنان چلقہ آغوشم آن نگار آمد	کہ مہ بالہ ازین خوب تر نمی آید

بہ خوارے کہ ز کوئے تورفت لغنائی

گماں برم کہ ازین پس و گری نمی آید

۱۸- اکتوبر ۱۹۰۸ء

بہ حال خستہ اش رجمی تو ان کرد	کہ گرم عشق رابے خان ماں کرد
رہ و این تقویٰ نیز نہ نیست	اگر کارے نباشدے تو ان کرد
نصیب عشق از ویش ہیں بود	کہ جائے بوسہ ر ایک یک نشان کرد

<p> کہ دل را ہر چہ من گفتم ہماں کرد نہ کروم عشق اما سے تو اں کرد ولیکن ذوق و عرفاں زباں کرد زینے را بود و آسماں کرد آہیں ہم خوب تر کار تو اں کرد حیارا خواند و بر خود پاساں کرد جمائے اینچسپیں را گجاں کرد زمیں را میتواند آسماں کرد کہ با من ہر چہ کرد، آں جواں کرد نگہ را نیست ز با خود ہم زباں کرد ترمای باید از چشم فلان کرد چنانش چرخ ہر من مہرباں کرد نگاہ شوخ او خاطر نشاں کرد یکے زیں کار با آخر تو اں کرد </p>	<p> ہر زندی نام یک کو ز اں برآورد بہ وقت جان سپردن گفت زباں دل از خواباں گرفتنی خوب کے دی محبت پایہ بالا برد، دل را بہ بوسہ دل نوازی کردی آسا چوتہنا با حرفیاں بر نیسا نہفت از دیدہ اہل نظر ہم اگر گشتگی بنجم ایں است مرا از پیر گردوں شکوہ نیست بہم چوں خواست با او شخ لفت بگو با سامے، کامور شرفن مرا از عشق خود، خود می کنند منع بہایاں، یعنی تیر قضا را جنوں یارندی و شاہ پرستی </p>
<p> ہماں کرد از سخن در بند شہلی کہ صائب رسوا و صغماں کرد </p>	

۲۰- اکتوبر ۱۹۰۸ء

من اگر پروی شیوہ مستان کروم کار پیٹوری و شاہ جلی ہر خوش است انگہ گرم در آخر ہمہ پید را بہ تو گفستہ بائی و بادہ پیرانہ سرم کار افتاد بوسہ بے ادبم با تو بہستی کردہ بہت چشم لطف از تو بہ اندازہ آں می دارم زناں بہ مستی و زندگی شدم آوازہ کن جاں سپردم بہ فراق تو و از غم رستم در جنوں نیز ز اندازہ و آئیں نشدم ہر خیالے کہ ز کوئے تو بچینم گوید	کسب این فن ہنر راں ز گریں قتل کروم شکر ایزد کہ ہم ایں کروم و ہم آں کروم آں ہمہ راز کہ عمرے ز تو نہاں کروم آہ ازان تقویٰ سہی سا کہ نقصاں کروم شیوہ ہائے کہ ہم از اصل تو نہاں کروم کہ من از نام نکو بہ تو نقصاں کروم انجہ آں ز گریں می خواہہ گفت آں کروم مشکلے بود کہ ہر خوشی تہاں کروم دلفت آں ساں کہ بفرمودہاں کروم سرمہ در رہ گذر باد پریشاں کروم
---	---

سبلی ایں فن نہ بہ این شیوہ و آئیں دہ است
پیش ازین کا لبدے بود کہ من جاں کروم

۲۱- اکتوبر ۱۹۰۸ء

حکایت من وادگرچہ راز نہاں بود	بے نماں کہ ایں حرف و استاں گرد
-------------------------------	--------------------------------

<p>زینش عشق متوزار سننے بری ذوقی بدن پائی خاک کشتگاں این بہت پیش غیر بہ شام متسیار مدہ اگرچہ زخم دلم روئے در ہی آورد زب کہ نام تو از ذوق بر لبم گذر و اگر بہ وصل تو مستانہ جو شیم این بہت بہ این صفت لب لبر نمی کہ عاشق</p>	<p>بہاںش تا قدرے آشنای جاں گرد کہ بانسیم رہ دوست ہم عناں گرد رواندار کہ خود سو دمن زیاں گرد زخندہ نکین باز ہم چناں گرد عجب نہایت لاکر غیبر بہ گماں گرد منع بوسہ بہتر ہم کہ را نکاں گرد حدیث دوست بہ دوستی کہ درواں گرد</p>
	<p>بہینہ گوہر فطرت کہ نام او سبلی است چناں مکن کہ دوست تو را یگاں گرد</p>
	<p>۲۲ - اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>
<p>چشمش بہ سوئے مانکہ نامت نام کرد ذوق نظر بہ لذت کاوش نمی رسد صد بار و در حرم چمن پیش روئے تو ہنگامہ خرام تو شوریدہ وقت کرد شیرینی لبش بہ شکر غوطہ میدہد آہ از کہ شمعہ تو کہ تسلیم ناز و</p>	<p>ساقی بہ جام رنجیت، نمی نارسیدہ را داعم ازیں کہ دل نتوان کرد ویدہ را گلچیں بہ خاک رنجیت گل تازہ چیدہ را آن کشتگان مرگ بہ خاک آرمیدہ را و شام ہائے تلخ نگر شیندہ را آن چشم ہائے مست بہ خواب آرمیدہ را</p>

<p>شبتلی اگر حریف و نظر باز بوده است عیش کن که در نتوان بستید را</p>	
<p>۲۲- اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>حالی مصلحت آن است کہ اوں بہم قیمت کم کن ازین نیست کہ از اوں بہم آن شد لے دوست کہ از کردہ پشیاں بہم من کہ خاک کردہ آن عمرہ ہنپاں بہم تنگ من باشد اگر از اوں کہ مشکلان بہم</p>	<p>روزگارے ست کہ فزانہ دانا بودم عشق ہر چند بہ دست تو پیچم بفرخت خون دل میخورم از حسرت نہ کردہ کلو بہ شکر خندہ لطف تو تلی نشوم ہندوئے زلف تو چوں کفر فروشی بکند</p>
<p>۲۳- اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>بامی دے بودہ ام تا بودہ ام آن قدر محو تماشا بودہ ام در سرق دوست تنہا بودہ ام روزگارے ہم پہ صحیح بودہ ام ایں دلیل آن کہ دانا بودہ ام گوئی یاد دوست ہر جا بودہ ام</p>	<p>من نہ از ارباب تقویٰ بودہ ام از جمالش ہم نہ بروم بہرہ بیچ از صبر و سکون ، با من نہو قیس ز آئین حسنوں بگاہ نہو ترک دانش کردم و ناداں شدم با خیالش بس کہ بودم ہمیش</p>

<p>دربخش صلیب بر عینا بود ام اگر چه عمری در تقاضا بود ام</p>	<p>بوسه های بر دم از روی دلش دام وصل او ادا ناگشته ماند</p>
<p>نیم نینفیل شبلی لعلانی است این که در هر شیوه بخت بود ام</p>	
<p>۲۳۳ - اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>بلبل گریه بر خویش نثار چکند در قمار تو دل از نینفیل باز چکند دست اگر سوی تو گستاخ باز چکند چاره گر با من بچاره چسب باز چکند</p>	<p>این چنین گردن دعوی نه فراز چکند غیر از این هیچ متاع نبود عشق عاشق از بسکه پیش تو از تو محروم است بسکه در دهن از انداز و زمان بگذشت</p>
<p>شبلی دل زده در دواوی غم دیر گرم اگر در ره عشق تو نه نثار چکند</p>	
<p>۲۳۴ - اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>یعنی گل مرا در مارنگ و بونماند عذر من بند که باد بهت بر وضو ماند چیز من به من نه گفت مرا گفتن ماند</p>	<p>آن شوخ را به من بر آن پرین جو نماند دل در ادای طاعت حق حیل و خدو ماند افسوس طرازی نگه ناز را به من</p>

بگریه است فطرتی صوفیان در	چیز نیافتد سیر بتجربین
هر چند آن نوازش ظاهریا سبت	پیداست این که آتش پس چو نماند
در دور چشم با ده گرتو میفرود	خون میخورد که میکده را بفرزند

سبلی بر آنچه داشت دل بربان نکند
گویا که کار با چشم تن در خونند

۲۴ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

دل نثار غم غماز می بایست کرد کار عشق خو بر ویاں ناکم رشیده است در بدستان اگر زاهد زبان بکشوده بود خود پرستی با تر ای دل به عشق آواره است بار غم ای قیس تنهای کشتی از ان لعل شیوه دل برون آسان نیست چشم بگری دل تنها کرد از دیک بوسه و خال نشست دل که زنگ آلود دلش شد برای عشق عمر آخر گشت، و در اندیشه ام کس کار را گر سپاه حسن را فرمان خون کردی دبی	آنچه آخر کردم از آغاز می بایست کرد گر چه صدره کردی ای دل با نیت کرد هم دمان شیشه می بازمی بایست کرد پن خط کاری است با ما، رازی بهیت کرد در چسب کار سه مرا انباز می بهیت کرد پیروی غم غماز می بایست کرد من برانم کس سوا لش بازمی بهیت کرد اول این آئینه را پر داز می بایست کرد هم چه عنوان و گرا غماز می بایست کرد ابتدا از ان غم غماز می بهیت کرد
--	--

گر خداوندی هوس داری در قلم سخن	بندگی حاقط بشیر از می بهیت کرد
	ما به این دست در از تو رهنی نیستیم اندر سخن شنبلیلا سحرست این عجاز می بهیت کرد
	۲۵ - اکتوبر ۱۹۰۸ء
شادان بلغ و بر تیز زار افتاده اند شرط همت نیست تنها باوه و ساغر زدن ناتمامی های سحر سامی وانی چیست؟ از غلط فتنی یوسف و تماشاگاه حسن شیوه های دلبری را خوب بی وادلی بابدان چشم چشم لطف ای چمن پیری صنیع هر کسی چون سنج، میدان یار فریت جام می یا بوسه لعل شراب لوداد منبر و محلوب و در عشق را شائسته بهیت نامه و قاصد حریف آن بت و کام نیست بوسه تن پاش کند حمیازه و ذوق را	این قیاس از رنگسبای می بهیت کرد محاسب این نیز با خود داری با بهیت کرد کسب این فن از نگاه می بهیت کرد انتظار گر می بازار می بهیت کرد آنچه با ما کرد، با عیار می بهیت کرد آنچه با گل کرده، با خدای می بهیت کرد اندرین فن رحمت بسیاری بهیت کرد زیر و کار و نشین یک کاری بهیت کرد شرح اسرار نماں برداری بهیت کرد خود ترا ای جذب ال انکامی بهیت کرد تلخی و شام هم در کار می بهیت کرد
گرچه سبلی در جهان جز عاشق کاری کرد	من بر آنم کین پیش صد کار می بهیت کرد

۲۵- اکتوبر ۱۹۰۸ء

ہر روزہ رشتہ نگار ہمارے ہاں بچا	گویا نیم دوست چہا کم گذر کرد
بنگر و ج شیوہ بیگانگی کہ	در کوسے یار رفت و مرا ہم خبر نکرد
دشمن بہ حال شبلی دل خستہ خوں رشتہ	
واں دوست ہیں کہ خود مرہ نیز تر نکرد	
۲۶- اکتوبر ۱۹۰۸ء	
بارگفتہ ام و حاجت مکرار نہ	کہ مرا جز بہ می و بادہ سر و کار نہ
چشم مست تو چنان دکھی از و ج	کہ مرا نیز دریں سلاہ کار نہ
آفتہ رحو تماشاے جمالش بودم	کہ نگہ را خبر از لذت دیدار نہ
شور حسن تو چنان بر ہمین بر ہم زد	نالہ بلبل شوریدہ بہ پنج باز نہ
کار آن گیس مستانہ بود این کہ بین	نگہ کرد کہ با سبب کس کار نہ
یا جگر گادی آن نشتر ترگاں کہ شد	یا کہ خود زخم مرالذت آزار نہ
فتنہ حسن تو از لبکہ جہان بر ہم زد	در میاں تفرقہ سببہ و زنا نہ
رہم خود کامی خلق از تو چنان عام سبت	کہ دریں عہد کے را بہ کسے کار نہ
گرچہ شبلی بین آن لطف عیاشی نہ	الغنائے کہ ہاں بود ز عیار نہ

۲۷ - اکتوبر ۱۹۰۸ء	✓
<p>عسیٰ آخرت علاج دل بہار گدشت محاسب بے خبر از خانہ خسار گدشت کار از جو صنم مرغ گرفتار گدشت تائبہ جائے کہ از اندازہ گفتار گدشت باجرائے کہ میان من و آں یار گدشت دلبر شوق من از خانہ بہ بازار گدشت ایں بہاں بہت کہ از گنبدہ دوار گدشت آہ از اں عہد جوانی کہ بہ ناچار گدشت</p>	<p>بسکہ بخوری ایں حستہ ز تیار گدشت بسکہ از مستی چشم تو جہاں شد سرست شیوہ نالہ بدایں پایہ رساندم کہ کنوں حسن جہاں پر و را و روز بروز افروں نہ ہمیں دل کہ ہم از خویش ہنایں دہشتہ ام بے سبب نیست کہ یوسف بہا افتادہ آہ جہاں سوز کہ در سبیلہ ام آرام گرفت داد از یں پیری بے صفرہ کہ ناخواندہ رسید</p>
	<p>بسکہ سودا ز دہ رندی روز افزون غم شبلیا مستی ہمسال من از پار گدشت</p>
	۲۷ - اکتوبر ۱۹۰۸ء
✓ امید یوسف اگر بہت ہم بیچاںم	مرا کہ در رہ عشق تو اولی گام بہت
۱ - از بہا افتادن ، زرخ کا گٹ جانا۔	

۲۷- کتبہ ۱۹۰۸ء

<p> یہ شمع شکر کیا دہ و ساغر گشتہ است و اعظم ازیں کہ رندی و مستقیم بنو ذوق حدیث عشق تو ان کیسین الوگی یہ و امین پاکان نہیں ایک کس نبودہ است کہ ہر دیش سخت </p>	<p> یعنی کہ از طریق ریاض گشتہ است بالقوی گشتہ برابر گشتہ است صد بار گفتہ ایم و مکرر گشتہ است گوہر در آب بودی رنگ گشتہ است و ان شوخ ویدہ را مکرر گشتہ است </p>
<p> شبلی طلع مدار کہ از عشق و اشتوم زین راہ ہر کہ رفت و گر برگشتہ است </p>	
۲۸- کتبہ ۱۹۰۸ء	
<p> بامایہ ہر معالہ ہر گساں نبو از لذت وائے ستم میتوان چشت می گوئیم کہ دل بہ کسے دادہ مگر حاجت چا و سازی و شمن نبوہ ایم بامایہ صلح ساز و لیکن نیمچہ دوش جانے بہ بوسہ بافتہ و سود کردہ ایم </p>	<p> خوش بود آن کہ از محبت عیاں نبو کیں جو را ز تو بودہ و کار آسماں نبو مارا بہ نکتہ دانی او این گساں نبو با آن کہ دوست نیست نیز بہ ما ہر باں نبو کز تیرا سنے غمہ یکے در کماں نبو دریش می کشید بجا ہم گر اں نبو </p>

<p>ایں شیوہ زین و سلسلہ پیروں نبود صد حرف را ز بود نهادن زنگاه من یکه سپهر دوست یار و یوی دوست از شرم یار پرس که در خلوت صا صد یار از سخاوت گرو بر چشم من در نیم عام نیز به بالطف و انیسیت</p>	<p>جو را ز تو بود است گرازا سماں نبود شاوم که کار با صنیعت و ان نبود گو یا به سوی ماره این کار و ان نبود با بوده ایم و یار و کس و میاں نبود پاں که در شش گریه هنوزش و ان نبود زاں شیوہ با غصه کی میاں نبود</p>
	<p>در حیرتم که پاکی گفتار شش از بخت است ششلی گز مردم هندی و ششلی نبود</p>
	<p>۲۹- کتب ۱۹۰۸</p>
<p>خواهید اگر عیش و نشاط و قوت کنید عمر است ایں که عاقل و فزانه بود دور از وصال و دست اشتراط حرام با من نیز شجاعت و ماز زهدی زخم کار از برون گذشت میضای عشق زاهد بے دوید و به جای نه بر و راه</p>	<p>دیوانه است عقل و شش و ان کنید هم بدن باشد از دوسه ماهی جنون کنید و جام با ده گرتو انیس و ان کنید اول مراب با ده و سه از موی کنید اگر گونی است چای و دو و ان کنید باری بسوی میکه اش رهنمون کنید</p>
<p>۱۷- گویون پیشی بیجا - ۱۲</p>	<p>۱۷- دین رواں بودا سبن کا خوب یاد ہونا - ۱۲</p>

مارا بے شک آنکھ از موی کشید	سرتی میم تو اندر جاسے برد
<p>افزیت ز دست میروا رویت اگر گردن است چاره شبلی کنوید</p>	
من خود بهیر تم چه گویم که چون کشید	تیا ز تنم الفت نیستواں
۲۹- کتوبر ۱۹۰۸ء	
<p>یک چوں شد نتوان گفت که رسد در عشق تست بلا سے کہ رسد سہل می بود کہ عشقم بہ تو سپید شود ور شد و نیز بہ لطف دیہد رسد</p>	<p>اگر چه از دل طعم بود کہ شیرین شود سوز غم بہت گزندی کہ بفسون شود اگر عنان نگہ شوق بہ و تم بودے شاہد شوخ کسے را نہ شود و فرماں</p>
<p>شبلیا مصلحت آنست کہ سازی با چہر اگر چہ این زہر بہ کام تو گوارا نہ شود</p>	
۳۰- کتوبر ۱۹۰۸ء	
<p>سوزِ غیاں گشتہ عشق نبودہ را ما از تو محبت ہمہ محتاج نبودہ را اگر دیم ہم از و سخن ناشنودہ را</p>	<p>و کہ و کی ز چہرہ من می شناختند لطفی نہ کردہ و گراں منتیم از بیکہ خوش محاورہ افتاد چشم او</p>

<p>گویا غریب دشت دل نور بود را نتوان روز و خواستش روبرو را تا آرمود بازوئے نا آرمود را و ز نامه ام فرود گناه نه بود را</p>	<p>لطفش به عیش ز بالوہ است و ش دل را ز غمہ باز گریستن طمع بد و قیل عاشقان چه قدر خیر گشت است از بس گنہ پسندی من کاتب عمل</p>
	<p>سببش ز جہل بود کہ در شبوہ ہائے عشق ما آرمود ایم دل آرمود را</p>
✓	<p>۳۱- اکتوبر ۱۹۰۶ء</p>
<p>یاد آں روزے کہ من با خود چنانے د شتم ماجرائے بانگزار بختہ دانے د شتم آشتی ہائے نہاں با پاسبانے د شتم از غور و ایں کہ من ہستم تانے د شتم من کہ در آغوش خود جان چنانے د شتم کز زمین کو چہ اوستسانے د شتم ہم بہ او مے گفتم ارور دہانے د شتم از نگاہ شوق با او داستانے د شتم باعد مے گفتم ارور از نہانے د شتم</p>	<p>یک شہ صرگونہ سوداے نہانے د شتم یاد آں روزے کہ درازا جہا ہائی جب یاد آں روزی کہ نہان با خریف بدگیاں یاد آں روزی کہ دست افشاں گد شتم از حرم حوزہ نودانی با جہانم تا چہ خواہد بود کاہ ہیچ بابک از گردش گردون گردانم نہ بود یاد آں روزی کہ از نا کردہ کاری با خویش گرچہ چرنی سے نیازم بہ گستاخ گفت یاد آں روزی کہ من از سادہ لوحی با خود</p>

<p>شبلی ال جلد نہ لکھائے مہی بودا وقتے کہ من خواب گر لے دہتم</p>	
<p>۳۱۔ اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>کہ ہم از نام و ہم شان غایت واں جفا جو بہ امتحان غایت زاہد از کوچہ نشان غایت اگر سے از کوچہ نشان غایت صیہ چارہ از میان غایت اگر سے از باغ ناتوان غایت</p>	<p>نہ ہمیں عاشق از ہاں بخواست آسمان و زمین ہاں ہست پرین جوئے از دئے کر دند سر ہر چشم من آرید غم او بس کہ پائے کر و راز در سرق تو جسد بخورند</p>
<p>شبلی خستہ دل مگر جاں دہ شور سے از کوچہ نشان غایت</p>	
<p>۱۔ نومبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>جو سے کہ کردہ ہست بطور جفا بنو باما از ان ساخت کہ زود آشنا بنو دیدم کہ چاہے یک نگہ آشنا بنو</p>	<p>از بسکہ طفل بودہ و کار آشنا بنو دل را بہ این سیرب تلی و حکم کیا آن بزم نازب کہ ز بیگانہ پر شدہ</p>

<p>هر گل متاع خویش بعد از منقوت محرور مانده ایم سزاوار شمع لطف ننگفت اگر دل ز بهر بیکانه گشته است زاده به وسعت حرم کعبه زدا از بسکه جاوه با سلف شاه راه گشت</p>	<p>گویا به باغ بند متای تو دوا نبود دین شکوه از تو بود ز با و صبا نبود بانا که بود یسیر به آتشنا نبود وان جا به قدر یک صنفی نیز جانا نبود بے راه رفتم ز طسیر حق خطا نبود</p>
<p>و اعم که شبلی از می و سنی بی نصیب ماند با آن که این عزیز ز اسیر ریا نبود</p>	
<p>۱- نومبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>انچه خوشتر از انگیس باشد به دو حسنی نه کرده یادم بر لب و نشان بوسه بود می زخم اگر فسانه کند دوست اگر مر باں بود چه غم است دل ز هر کس که بردا باز نه داد این عجب نیست گریزین ششم</p>	<p>بوسه لعل شکرین باشد راه و رسم و فسانه این باشد هچو نقشه که بنگیس باشد یاز و دو آشنایین باشد اسما غم اگر کیس باشد شیوه و لیری پس باشد هر که عاشق بود خیزین باشد</p>
<p>از اهد و نه دود و در کار اند</p>	<p>شبلی آن بده است این باشد</p>

۳- نومبر ۱۹۰۸ء

ہوپال

تیغش نہ حال خستہ دلاتا خبر گرفت
 پرستور و رند ہر دو دم عاشق می تند
 ہر چند نامہ ام ہمہ بالست پارہ کرد
 ترسم کہ فتنہ و گرانہ جہاں فتہ
 تخم امید بایہ زمین ماند و عیسرا
 عاشق نہ دیدہ ایم بہ فوتے کراں قبا
 شیرینی بہ لذت و شنام او نہ بود
 غافل بہ خواب باز تو سختی و بوسہ ام
 زامہ ز را عشق بہ جہاے نمی رسید
 ابر بہار اینہمہ گوہر شاں نہ بود
 خود یک شبانہ ناہ ز ما پس سیدہست
 لعل چنیں کہ لب نتوان داشت باز
 با آن لطافتی کہ شکر خندہ تو داشت
 و اعظا تو نیز گرچہ کہ گمراہ بودہ

بار میرے کہ بر تن ما بود برگرفت
 آہ ایس چہ کتے شہت و خشاک گرفت
 یکبار می توان کف نامہ برگرفت
 کال نو بہار ناز رخ پرودہ برگرفت
 غل ہوس شگوفہ فتنانہ و گرفت
 گستاخ و خیرہ آمد و نگش برگرفت
 گویا ز نوش لعل لبش و شکر گرفت
 کام خود از دہان و بان تو برگرفت
 معذور باشد ارپ کا و گر گرفت
 گویا کہ در سس گرہ گمان گرفت
 با آن کہ شمع راہ رفت پیش گرفت
 روی چنان کہ نہ توان یاد گرفت
 بار شمعے کہ بر دل ما بود برگرفت
 گمہ تر از تو آن کہ تیرا راہ برگرفت

<p>آید بهار و روی زمین لاله را گشت بر تختگاه شاخ چرخ و زشت گل</p>	<p>یا بود آتش که بهر گوشه در گرفت فرغ آن نوای باریدی از گرفت</p>
<p>شبلی فنا ز غم الفت تمام گفت مجنون تمام کرده او را ز سر گرفت</p>	
<p>۳- نومبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>ایمن ز بازی فلک کج نهاد نیست در یافتیم سستی ذوق وصال را هر خط چشمست تو بسیادی کند فاز عولی به بزم هر کس نمی رسد ساز و بن که بگذرم از دشمنی عیس کنون چه گوئیت که بایلم چه بود مجنون که در گردن یسے غلط خود ایمان ما اگر چه به تقلید بوده است و قتل ما به تیغ سنان چو حاجت است می داند اینقدر که ز جان مستیم و رنج</p>	<p>در وصل نیز عاشق غمید شاد نیست این نشه هم ز حوصله یازاد نیست آن شیوه با که خود گشت پای نیست تاجی است این که دست ز کفایت این نیز شیوه رستم است او نیست تو خود فراموشی در این نیست در درگاه عشق بنورش سواد نیست طعم مزین که کفر تو هم اجتهاد نیست گویا ترا به غمزه خودت است نیست هر چند در وفا پیش عثم است نیست</p>
<p>شبلی اگر ز ابل صفانیت گویم باش</p>	<p>ای بس که آشنای لفاق و غنا نیست</p>

۴۔ نومبر ۱۹۰۶ء

دلبر اں جور بوزند و جفاگیر کنند خانِ صعل رچہ گیند ز غوش و کشت حرفِ نکار ز خوابی ہنر زول نہ بود اینکہ گویند تباں را کرے ہنر بود گاہ گاہے ہنر خستہ بیدار د	وین جہانسا نباشد کہ وفائیز کنند ایں شکوں از گروہ بند قباگیر کنند گاہ کہ ایں کار بہ آئین جفاگیر کنند باورم ہست بشیر طیکہ بہ باغیر کنند التفاستے کہ ہر احوال گداگیر کنند
--	--

شکیلیا نابلد کو چہ عشقِ تم و سے
دوستاں تمہیں ایں شیوہ بایز کنند

۵۔ نومبر ۱۹۰۶ء

پیرانہ سر سوائے می و جام کردہ ایم شامِ فراق را بہ سحر چو لیل ایں ساند ماہر چہ گفتہ ایم بہ ناچار گفتہ ایم خو اہم ترک شاہد می وزیر برای ہیں نہ دروازہ ماہر امید بہشت بود ایفا سے وعدہ ساز کہ ماہم وفا کنیم	ماہر چہ گفتہ ایم بہ ناچار گفتہ ایم خو اہم ترک شاہد می وزیر برای ہیں نہ دروازہ ماہر امید بہشت بود ایفا سے وعدہ ساز کہ ماہم وفا کنیم
---	---

	کارار به جسد و جسد بود خوب تر بود بانی کار بود به ابرام کرده ایم	
	کتب ۱۹۰۸ ۲۳-۱۰-۱۹۰۸	
اینقدر دانه که را اینچنین است را که او و دل من این است از انستیم من این شادوم که آخر هم استیم من این دعوی بود که در انستیم باز هم چون ندانم که این استیم اندک هم کافر و خدایان استیم چون ره در رسم ریایم و میدانستیم	این سخن آنهم که گبرم یا مسلمان استیم آسمان طریقی نه خواهد بست سوا من پایه کفر چه چهره منی نبود لعل جان بخش تو ام گر چاه فرمای کند گر چه خود و انهم که چندان عاقل و دانا نیم هندوی و لفس چرادر اسن بهی چندین در حتم باو که باستی در ندی کوختم	
	شاعری از من مجود و راز سواد بلبل حالی ششلی شوم رند غزل خوان استیم	
له این غزل خلاف ترتیب نوشته شد، و ذلك لان المقطع كان يناسب الخاتمة - ۱۲		
<div style="text-align: center;">۱۲</div>		

